

τὰ γράμματα ὑπερβολικά! Ἐγραφε στίχους, διηγήματα, μεταφράσεις ἐνὰ σωρό, λεξικά· ἐξημέρευε πρέσβης, ἔγινε ὑπουργός· εἶναι οἰκογενειάρχης καὶ ἡλικιωμένος. Κατάντησε λοιπὸν Σαβαώθ. Κάθε τι ποῦ βγαίνει ἀπὸ τὴν πέννα του πρέπει καὶ νὰ θαυμάζεται. Μὰ θὰ μοῦ εἰπῇτε ὅλα αὐτὰ καὶ πρὸ πάντων ἡ ἡλικία νερούλιζέι· τὰ νεύρα, σαμβαλιάζει τὸν ἄνθρωπο. Δὲν πειράζει· μὰς χρειάζονται οἱ ἀρχαιότητες.

Ἐλᾶτε τώρα στὴ φιλολογία. Ὁ κ. Χατζιδάκης εἶναι δυνατὸς γλωσσολόγος. Διδάσκει καὶ φωτίζει ἡλικίες καὶ ἡλικίες. Ἀρὰ ὁ λόγος του εἶναι σεβαστός. Προχτές ἀπὸ τὴν ἔδρα του μίλησε στοὺς ἀκροατές του γιὰ τὴ γλῶσσα. Ἐπλεξε τὸ ἐγκώμιο στὴ Δημοτική. Τὴν εἶπε—καὶ δὲ μπορούσε νὰ κάμῃ ἄλλοις—γνήσιο βλαστάρη τῆς ἀρχαίας· πῶς ἔπρεπε νὰ

τὴν ἀλλιεργήσουμε· πῶς ἔπρεπε νὰ εἶναι ἡ σημερινή μας γλῶσσα. Ὅχι, λέει, νὰ τὴν μιλοῦμε ἀλλὰ καὶ νὰ τὴν γράφουμε. Εἶπε καὶ ἄλλα ἀκόμη· ποῦ νὰ τὰ θυμηθῶ τώρα; Ἀλλως τε τὰ ἔχει γράψει σὲ πολλὰ βιβλία του. Καὶ ὅμως στὸ τέλος τῆς διδασχῆς του τί ἔκαμε; Ἐκεῖνο ποῦ κάνει ἡ κατσίκα τοῦ μύθου. Μὴ κλωτσοῖς σ' ἄγγειο κ' ἔπρ' το τὸ γάλα. Ἐσχίσε τὰ ρούχα του νὰ μὴ τὸν πάρουνε γιὰ μαλισταρό. Θὰ μοῦ εἰπῇτε: ὁ κ. Χατζιδάκης εἶναι κατσίκα; Ὅχι, γιὰ ὄνομα Θεοῦ! εἶναι καθηγητὴς στὸ Πανεπιστήμιο. Δουλεῖται ὅμως στὴν πρόληψη. Ἀπὸ τὰ περσμένα, τὰ γέρικα κρέμασε κι' αὐτὸς τὴ σωτηρία τῆς πατρίδας, τὸ μέλον τῆς φυλῆς, κάθε ζωὴ καὶ προκοπὴ μας.

Θέλετε ἄλλα παραδείγματα; ὅσα θέλετε. Ὅλη μας ἡ ζωὴ ἐθνική, πολιτική, κοινωνική, ἔχει τὰ σαρχώδη τῆς, ποῦ ἀπολαβαίνουν τὸ θαυμασμὸ καὶ τὴ λατρεία μας, ὅπως ὁ Ἰσκάβ τὰ πρωτοτόκια. Καὶ ἀπὸ τί αὐτό; Εἶναι φυσικὸ μας ἡ ἐπίχτητο; Ὅχι φυσικὸ· ἐπίχτητο δίχως ἄλλο. Συνέθειαι εἶναι· ὄχι φύση. Πύση μας, τὸ εἶπα στὴν ἀρχὴ ποῖα εἶναι. Ἦρθε ὅμως τὸ σχολεῖο καὶ μὰς ἄλλαξε. Ἐκεῖνο μὰς ἐδίδαξε νὰ σιθωμεθα καὶ νὰ θαυμάζουμε τοὺς ἀρχαίους, τὸν πολιτισμὸ τους, τὰ κατορθώματά τους τὴν τέχνη καὶ τὴ γλῶσσα τους. Κ' ἐμεῖς τὸ παρξυλώσαμε. Ἐγείνε τόσο ἄτεχνα καὶ ἀστόχαστα ἡ διδασχὴ, ποῦ φέρουμε τὴν ἀρχαιότητα στὰ χρόνια μας. Ἀπλώσαμε τὸ θαυμασμὸ μας σὲ κάθε τι πρὸσωπο ἡ πρῆμα ποῦ ρτάνει παρκαπῶν ἀπὸ τὴν ἡλικία μας καὶ τὴν ἀντιλήψή μας. Ποιοὶ ἐμεῖς· ὁ λαός; Ὅχι· οἱ διαβασμένοι· οἱ ἄνθρωποι τοῦ βιβλίου κ' οἱ ἄνθρωποι τοῦ γραφείου. Καὶ ἀπὸ πίσω μας σέρνεται

τυφλὸς καὶ ἀνίδεος ὁ λαός. Τὸ φυσικὸ του εἶναι ἄλλο· τὸ νοιώθει καὶ τὸ μαντεύει, μὰ τί νὰ κάμῃ; Ὁ διαβασμένος τοῦ κλόνισε τὴν πεποίθησιν στὸν ἑαυτὸ του. Γιὰ νὰ τὸ λείε ἕνας καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου, ἕνας δημοσιογράφος, ἕνας πολιτικὸς θὰ εἰπῇ πῶς εἶναι σωστὸ καὶ ὠφέλιμο· σκέφτεται. Καὶ κλεῖ τὰ μάτια, ρίχνεται στὸν κατήφορο ποῦ τὸν ὀδηγοῦν οἱ ἐκλεχτοὶ του. Σκοτώνεται γιὰ τὴ θρησκεία ἐνῶ εἶναι περισσότερο ἀπὸ κάθε λαὸ τῆς γῆς ἀδιαφορὸς. Θαυμάζει τὴ μεταφράση τοῦ κ. Βλάχου ἐνῶ δὲ συγκινεῖται καθόλου ἡ ψυχὴ του. Ἀκολουθεῖ τὸ Δελιγιάννη ἐνῶ δὲν πιστεύει καθόλου στὰ λόγια του. Βρίζει τὴ γλῶσσα του ἐνῶ μ' ἐκείνη ἀναστήθηκε, ζῇ καὶ πορεύεται κάθε ὥρα. Ὁ ἱστορικὸς ποῦ θὰ ἔρθῃ μιὰ ἡμέρα γιὰ νὰ μελετήσῃ τὴ σύγχρονη ζωὴ μας, θὰ τὰ χάσῃ, ὁ ἄνθρωπος. Δὲ θὰ μπορεῖ νὰ

ξεχωρίσῃ ποῦ τελειώνει ἡ ἀλήθεια καὶ ἀρχίζει τὸ ψέμμα· ποῖα ἡ φύση καὶ ποῖα ἡ ἔξῃ μας. Ἀκριβῶς ἐκεῖνο ποῦ παθαίνουν σήμερα οἱ ξένοι καὶ γράφουν ἄλλα τῶν ἄλλων. Τόσο τὸ σχολεῖο μὰς ἄλλαξε κ' ἐμεῖς ἀλλάξαμε τὸ λαό. Τὸ φυσικὸ του χάρισμα ποῦ ἀνάφερα στὴν ἀρχή, ἕνα χάρισμα ποῦ φτάνει νὰ τὸν δείξῃ μὲ τὸν καιρὸ μεγάλο, ὅπως ἔδειξε τοὺς προγόνους του, ἐμεῖς καλὰ καὶ σώνει νὰ τοῦ τὸ σβύσουμε. Καὶ γιατί; Σέβασμα στοὺς προγόνους, στίς ἀρχαιότητες, στίς μούμιες στὰ σαρχώδη. Ἐτοί μὰς συμφέρει. Ἐδέσαμε—ὄχι, γιὰ τὸν ἑαυτὸ μου καὶ τοὺς συντρόφους μου—ἐδέσατε μὲ τὴ σκουριασμένη πρόληψιν ἕνα λαὸ καὶ γυρίζει σὰν τὸ τυφλόλογο στὸ μαγγανοπήγαδο. Γυρίζει-γυρίζει τὸ τυφλόλογο καὶ χύνεται νερό στὸ περιβόλι καὶ φουντώνουν τὰ δέντρα καὶ μεστώνουν οἱ καρποὶ. Γυρίζει-γυρίζει ὁ λαός μας καὶ Σαχάρα ἀπλώνεται ὁλόγυρα.

Ἐρχεται ὅμως, πλάκωσε μοῦ φαίνεται ἡ στιγμή ποῦ θὰ τινάξῃ τὰ πέταλά της στὴ μούρη σας!

ΙΙΕΤΡΟΣ ΑΒΡΑΜΗΣ

ΤΟ ΠΑΡΑΠΟΝΟ ΤΟΥ ΡΟΛΟΓΙΟΥ

Στὸ Σπύρο Ἀναστασιάδην

Ἦταν νύχτα· κ' ἤμουνα στὸ κρεβάτι· πλαγιασμένος. Μέσα στὴ σιγαλιὰ τῆς νύχτας τίποτε ἄλλο δὲν ἀκούστανε, παρὰ τοῦ ρολογιοῦ ὁ χτύπος τικ τὰκ, ποῦ μοῦ φαινότανε σὰ βήματα τοῦ χάρου ποῦ πλησιάζει.

Μανιωμένος πῶς μιὰ στιγμή δὲν μένει κανένας ἡτυχος ἀπ' τὴν ιδέα τοῦ χάρου, ποῦ ὡς καὶ μέσα στὸ δωμάτιό σου ἔχει στήθει τῆ φωλιάς του, ἀπλώσα τὸ χέρι ν' ἀρπάξω τὸ ρολοὶ νὰ τὸ πετάξω, νὰ λευτερωθῶ ἀπ' αὐτό.

ἔχει παρκαπνιστὴ καὶ τέχνη ἐρωτική, ὡς ποῦ πολλοὶ ξένοι, ἔχοντας ἀκουστὰ γι' αὐτὴ, πήγαιναν νὰ παρκαλέσουν τίς Νύμφες καὶ γιὰ νὰ ἰδοῦν τὴν εἰκόνα. Ἦταν σ' αὐτὴ γυναῖκες ποῦ γέννησαν, κι' ἄλλες ποῦ τῆλεψαν σὲ σπάρχναν μωρὰ πεταμένα· κοπαῖδια ποῦ τῆλεψαν βοσκὰ ποῦ τὰ σήκωναν· νέου συντροφιασμένοι· λησταδῶν διαγυμνισμα· ἔχτρων ἔμπασμα· ἀπὸ ἄλλα πολλὰ κι' ὅλα ἐρωτικά· τὰ εἶδα καὶ τὰ θαύμασα, μοῦ γεννήθηκε πῆθυμιά ν' ἀντιγράψω τὴ ζωγραφιά. Κι' ἀπὸ ζήτησα ἐξηγητὴ τῆς εἰκόνας ἔγραψα τέσσαρα βιβλία, γάμα στὸν ἔρωτα, στίς Νύμφες καὶ στὸν Ἰάονα, κι' ἀπόχτημα εὐχάριστο γιὰ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, ποῦ καὶ τὸν ἄρρωστο θὰ γιχατρεῖται, καὶ τὸν πικραμένο θὰ παρηγορήσει, τὸν ἐρωτευμένο θὰ τὸν κάνει νὰ θυμηθεῖ, τὸν ἀνερώμενο θὰ τὸν διδάξει. Γιατὶ βέβαια κανένας δὲν ξέφυγε τὸν ἔρωτα ἢ θὰ τὸν ξεφύγει ὅσο ποῦ ὑπάρχει ἐμφορία καὶ τὰ μάτια βλέπουν. Κ' ἐμὰς ἄς μὰς βοηθήσῃ ὁ Θεὸς σὰ φρόνιμοι τ' ἀποδείλωπα νὰ γράψουμε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

Εἶναι πολιτεία στὴ Λέσβῳ ποῦ τὴ λέν Μιτυλήνη, μεγάλη κι' ὠμορφη. Γιατὶ χωρίζεται ἀπὸ περάματα, ποῦ σιγοτρέχουν στὴ θάλασσα, κ' εἶναι στολισμένη μὲ γερύρια ἀπὸ πελεκητὴ καὶ λευκὴ πέτρα. Θὰ νόμιζες πῶς δὲ βλέπεις πολιτεία παρὰ νησί. Μὰ μακριὰ ἀπ' αὐτὴ τὴν πολιτεία τῆς Μιτυλήνης ἴσα μὲ διακρίσια σταδία ἦταν ὑποστατικὸ ἄνθρωπο πλούσιου, χτήμα

Μὰ μόλις τάγγισα, ἄκουσα μιὰ πένθημη καὶ παραπονετική φωνὴ ποῦ μοῦλεγε: Ἀδυστυχημένε, τί κάνεις αὐτοῦ; τί σοῦφταιζα ἐγώ; ἄλλοι μ' ἐβάλανε νὰ χτυπάω, καὶ δὲ μ' ἀφήνουν ποτὲ νὰ σταματήσω· ἔχ κ' ἐγὼ ζητάω τὴ σιγαλιὰ καὶ τὴν εἰρήνην ποῦ ζητᾶς καὶ σύ.

Αὐτὰ μοῦπε ἡ φωνὴ καὶ σβύτηκε.

Ἐγὼ εἰμὶνα μὲ τὸ χέρι μουδιασμένο ἀπάνω ἀπ' τὸ ρολοὶ.

Ἀπὸ τότες ἄρχισα νὰ τάγαπῶ τὸ ρολοὶ, γιατί ξάνοιζα μέσα του ἕνα πλάσμα σὰν κ' ἐμένα δυστυχημένο.

ΒΑΡΔΟΣ

— ΜΑΡΤΑΡΙΤΑΡΙΑ

ΑΠΟ ΤΗΝ „ΠΡΩΤΑ“

Φίλε «Νουμῶ».

Κάποιος μοῦστελε τὴν «Πρωία»,—ἔτος ΚΕ'. Περίοδος Β'. ἀριθ. 2,489,—κ' ἔρχουμαι νὰ τὸν εὐχαριστήσω δημόσια, ἐπειδὴ κ' ἡ ὕλη τῆς καὶ τὸ λεχτικὸ τῆς μοῦ φανήκανε σὰ νὰ διαβάζω κανένα ἀπὸ τὰ νόστιμα ἐκεῖνα Ἀθηναϊκὰ φυλλαράκια τοῦ «μεσοῦντος δεκάτου ἐννάτου αἰῶνος», καὶ μοῦ θύμισαν τὰ κλασσικὰ παιδικήσια μου.

Ἀπ' ὅλα τῆς νοστιμώτερο μοῦ φάνηκε τῆρο μὲ τὴν ἐπιγραφὴν Φιλολογικὴ Ἀκαδημία, ποῦ μιλάει γιὰ τὴν «ἀχαλίνωτον ἔμπνευσιν» τοῦ Κ. Ἡλίουπουλου, καὶ ποῦ (ἔμα χαλινώθηκε, ὑποθέτω), πηγαν οἱ διάφοροι γέροι καὶ τὴν ἀσπαστήκαν κλαίγοντας. Μὰ αὐτὸ δὲν εἶναι ἡ καθαρὴ νοστιμιὰ τοῦ ἄρθρου. Ἡ καθαρὴ νοστιμιὰ τοῦ ἄρθρου εἶναι ἡ ΑΓΡΑΜΜΑΤΩΣΥΝΗ του! Αὐτός, ποῦ ξεσκίζει τὰ ρούχα του ἐναντίον τῆς τάχα χυδαίας, μόλις ἀρχινάει, καὶ σκοντάβει ἀμέσως μεταρραζώντας μιὰ «χυδαία» φράση στὴν ἀρχαία Ἑλληνική, ποῦ ἂν τὴν ἀκούγε κανένας Ἀλκιβιάδης θὰ τοῦδινε χαστούκι δυνατώτερο κι' ἀπ' ἐκεῖνο ποῦ πέταξε μιὰ φορὰ τοῦ δασκάλου ποῦ δὲ διδασκε «Ομηρο». Ὅριστε τὸ μαργαριτάρι:

«Ἡ Ἐταιρία τῶν Φίλων τοῦ Λαοῦ ἦτο πλήρης ΕΞ ἐκλεκτοῦ ἀκροατηρίου κτλ.». Κατὰ τὸ καινοῦργιο αὐτὸ χυδαιοελληνικὸ συνταχτικὸ, πρέπει δίχως ἄλλο νὰ βγῇ νέα ἐκδοσι τοῦ Δουκιανοῦ καὶ νὰ ὀνομαζῇ τοὺς ὁμοίους τοῦ ἄρθρουγράφου ὄχι πιά «τερατείας μεστούς, παρὰ «ΕΚ τερατείας μεστούς»

ΑΡΧΑΙΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΔΟΓΓΟΥ

ΔΑΦΝΗΣ ΚΑΙ ΧΛΟΗ

Μετάφραση Ἡλίας Π. Βουτιεριδῆ

(Ἀπὸ τὴν ἐκδοσὴ τοῦ Bodin)

Στὸν Ἀργύρον Ἐφταλιώτη
στὸ Hull τῆς Ἀγγλίας

ΒΙΒΛΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Κυνηγῶντας στὴ Λέσβῳ, μέσα σὲ δάσος ποῦ ἦταν ἀριερωμένο στίς Νύμφες, εἶδα πρῶτα ὠραιότατο ἀπὸ ὅσα ἔχω ἰδεῖ. Ζωγραφιὰ, διήγησι ἔρωτα. Ἐμμορρο ἦταν καὶ τὸ δάσος, πολυδέντρο, ἀνθισμένο, κκλοπιτιζούμενο. Μὴ πηγὴ τῆρερε ὅλα καὶ τ' ἀνθῆ καὶ τὰ δέντρα. Μὰ ἡ ζωγραφιὰ ἦταν πῶς ἔμορφη, γιατί καὶ τύχη

ὠραιότατο· ὅχι ποῦ θρέφαν θειὰ, παιδάδες καρπερές, λῶροι γεμάτοι κλήματα, βοσκοτόπια καπαδιῶν κ' ἡ θάλασσα σιγοχτυποῦσε στὴν ἀκρογιαλιὰ ξαπλωμένη σ' ἀμμουδιὰ μαλακή. Στὸ χτῆμ' αὐτό, βόσκοντας ἕνας γιδάρης ποῦ τὸν λέγαν Λάμωνα, βρήκε παιδί ποῦ τῆρερε μιὰ γίδα. Ἦταν δάσος καὶ κάτου χαμῶδεντρα ἀπὸ βάτους καὶ κισύς ἀπλωμένοι νὰ χορτάρι μαλακό, ποῦ ἀπῆλθον του καίτουσαν τὸ παιδί. Στὸ μέρος αὐτό, τρέχοντας ἡ γίδα ταχτικά, πολλὰς φορὲς γινόταν ἀφαντῇ κι' ἀφίοντος τὸ κατσίκακι τῆς, ἔμενε κοντὰ στὸ μωρό. Παρκαφυλάει τὰ περάσματα ὁ Λάμωνα, γιατί λυπήθηκε τὸ παρκαμελημένο κατσίκακι, κι' ἀπῆλθον στὸ κατκαμεσήμερο, ἀκολουθώντας τ' ἀχνάρια, βλεῖπει τὴ γίδα νὰ στέκεται μ' ἀνοιχτὰ τὰ πόδια καὶ προσεχτικὰ μὴπως ἐκεῖ ποῦ πατοῦσε, κάνει κανένα κνῶ μὲ τὰ νύχια τῆς, καὶ τὸ παιδί σὰν ἀπὸ μάννας βυζι νὰ ρουφάει τὸ γάλα. Σαστισμένος, καθὼς ἦταν φυσικὸ, πλησιάζει καὶ βρίσκει παιδί ἀρσενικόν, μεγάλο κι' ὠμορρο καὶ μὲ σπάργανα ποῦ δείχναν πῶς ἡ μοῖρα τοῦῆταν καλῆτερη παρὰ νὰ εἶναι πεταγμένο, γιατί φοροῦσε πανωφοράκι κόκκινο καὶ θηλυκωτῆρι χρυσὸ καὶ σπαθῆκι μὲ χέρι φιλιτισνίο. Στὴν ἀρχὴ σκέφτηκεν, ἀπὸ πάρε μονάχα τὰ σημάδια, ν' ἀδιαφορήσει γιὰ τὸ μωρό. Μὰ ὕστερα ἀπὸ ντροπὴ νὰ μὴ μιμηθεῖ οὔτε τῆς γίδας τὴ φιλανθρωπία, ἀπὸ περιμένη νὰ βραδυάσει, τὰ φέρνει ὅλα στὴ γυναῖκα του τὴ Μυρτίλη, καὶ τὰ σημάδια καὶ τὸ

Ἀφήνουμε τὴν κακοστομαχία ποῦ πρέπει νὰ ὑπό-
φερε ἡ Ἐταιρία τῶν Φίλων τοῦ Λαοῦ σὰν κατὰ-
πιε δόλκιμο ἐκλεκτὸ ἀκροατήριον, μὲ δυὸ Δεσποτά-
δες, καὶ μὲ πλῆθος Κυρίες καὶ Δεσποινίδες. Ἐπειδὴ
πῶς ἄλλως μποροῦσε νὰ γεμίσει μιὰ ἑταιρία παρὰ
ὅταν τὴ φανταστοῦμε εἶδος μυθολογικὸ τέρας τοῦ
καταπίνει ὅ,τι «τύχη»!

Σὲ τέτοια παρακαλητὰ καταντοῦν ὅσοι ξέρουνε
μισὰ πράγματα, ποῦ εἶναι δὲ κ' οἱ πιὸ φανατικοί.

Καὶ κατὰ χειρότερον. Εἶναι σὰ μεθυσμένοι. Ὑπερ-
βολές, λέτε; Ὅριστε δειγμα.

«Τὸ θέατρον ἐπὶ τῶν σεμνῶν προπυλαίων τοῦ
νόποιου οὐδεὶς τῶν βεβήλων ἠτένισεν, ἵνα πρὸς τὰ
πᾶν ἀναγνωρίσῃ ἱσταμένους ἐν εὐγλωττῷ σιγῇ τοὺς
ἡγεταίους ἡμῶν τραγικούς, ὧν ἕκαστος τί διδά-
σκειται ἐν τῷ μεγάρῳ ἐκείνῳ, οὐ κοσμοῦσι τὴν μι-
κρότητα (ποῦ τὴ βρῆκε τὴ μετώπῃ;) θὰ κατεκρη-
μνίζοντο τὰ ἀγάλματα τῶν ἐκείθεν μὴ ἀνεχόμενα
τὴν ὕβριν πρὸς τὴν γλῶσσαν καὶ τὸ φαινὸν κάλλος,
ὅπερ τοὺς ἀπηναντάτησεν εἰς τὸν αἰῶνα;»

Εἶναι, ἢ δὲν εἶναι μεθυσμένα λόγια αὐτὰ; Ἀς
ἐλπίζουμε πῶς εἶναι, εἰδὲν μὴ πρέπει νὰ τὸν ποῦμε
τρελλὸν τὸν ἀνώνυμο αὐτὸ Διθυραμβιστὴ, ποῦ ἂν ψι-
θυρίζαμε μονάχα τὸ ἄρθρον τοῦ κάτω ἀπὸ τοὺς ἄρ-
χάτους Τραγικούς; θὰ ξαναζοῦσαν ὡς νέοι κωμικοὶ καὶ
θὰ τὸν πέθαναν τὸ δύστυχο μὲ τίς κοροϊδίες τοὺς.

Μὰ εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀναλυθῇ αὐτὸ τὸ ἄρθρον δίχως
νὰ γεμίσουμε δέκα Νουμάδες, κ' ὁ τόπος τοῦ «Νου-
μα» εἶναι πιὸ πολύτιμος ἀπὸ τίς ἀγριοτοπιές τῆς
«Πρωίας». Ἀδύνατον νὰ σταθοῦμε καὶ νὰ γελά-
σουμε μὲ τὴν ἀπολογία λ. χ. ποῦ κάμνει τοῦ Μι-
στριώτη, νὰ τὸν ἀσπρίσῃ! μάλιστα τώρα ποῦ εἶπε
κ' ἓνα ψευδαῖμα ὁ Μιστριώτης, —ψευδαῖμα ποῦ
πρέπει νὰ τοῦ τὸ ἔχρισαν οἱ Δεσποτάδες ἐκεῖνοι,
ἐπειδὴ ἄλλως δὲν ξηγιέται πῶς, γέρος ἄνθρωπος,
καθηγητὴς τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων, μποροῦσε
νὰ βγῇ καὶ νὰ πῇ πῶς ἐπαίνεσε ὁ «Ἡμερινὸς Τα-
χυδρόμος» τὰ καμώματά του, ἐνῷ ἡ ἐφημερίδα αὐτὴ
ἄλλο δὲν εἶχε κάμει παρὰ νὰ τυπώσῃ ἓνα τηλεγρά-
φημα ποῦ τῆς ἔστειλαν ἀπὸ τὴν Ἀθήνα, καὶ δὲν
ἔκανε ἄλλο παρὰ νὰ διηγηθῇ τὰ περιστατικά.

Γυρίζω λοιπὸν τὸ ζήτητὸν φυλλαράκι τῆς «Πρωίας»
καὶ πέρτω ἀπᾶν στὴν «Πανταχοῦσα» (ἔτσι μοῦ
τὴν ὀνόμασε ὁ Πάλλης) τῆς «Συγκλήτου» πρὸς τὰ
Φοιτητὸπούλα, νὰ διαβάσω τουλάχιστον ἐκεῖ σωστὰ
ἑλληνικά, καὶ νὰ διορθώσω τὴν χυδαία μου γλῶσσαν.
Ὅταν ὅμως παρατήρησα, στὴν ἀρχὴ ἀρχὴ μάλιστα,
πῶς ἡ Πρυτανεία ἐπληροφόρηθη τὴν παρέκκλιν

κτλ., πῶς ἡ «Ἑλληνικὴ γλῶσσα δὲν θὰ γένηται
ποτέ ξένη παρ' ἡμῖν», καὶ παρακάτω, πῶς «οὐδεὶς
δικαιοῦται νὰ ἀποστερήσῃ τοὺς Ἑλλήνας νὰ ἀπο-
λαύσῃ κτλ.» —πετάχτηκα ἀπὸ τὴν καρέγλα μου
ὀλόβρος, καὶ μὲ χέρια σηκωμένα ρώτησα τὸν Ἅγιον
Θεὸ, τί λογὴς Ἑλληνικὴ γλῶσσα διδάσκουν, καὶ τί
λογὴς ἑλληνικὸ ὕψος καλλιεργοῦν οἱ ἱεροφάντες αὐτοὶ
τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας, ποῦ ἔχουν καὶ τὴν ἀδιαν-
τροπικὰ νὰ μᾶς λένε χυδαίους, ἑμᾶς ποῦ τουλάχιστον
γράφουμε τὴ γλῶσσαν ποῦ ὁ Λαὸς ὁ ἴδιος μᾶς κατέ-
βασε ἀπὸ χεῖλη σὲ χεῖλη, σὰν ἱερό μὰ τὴν ἀλήθειαν
φίλημα ποῦ μᾶς ἀγγίζει μὲ τὴν πιὸ καθάρια, τὴν
πιὸ κλασσικὴ ἀρχαιότητα!

Κι ὡς τόσο δὲν εἶναι αὐτὸ τὸ μεγαλεῖτερον ἀμάρ-
τημα τῆς Σεβαστῆς Πρυτανείας. Τὸ μεγαλεῖτερό
τῆς ἀμάρτημα εἶναι ὁ δειλὸς καὶ ὁ ἀνάντρος τρόπος
ποῦ μιλάει τῆς νεολαίας, μὴν τύχη τάχα καὶ θυ-
μωσὴ καὶ ξαναρχίσῃ τὰ ἴδια. Δὲν τολμᾷ νὰ τῆς
πῇ πῶς παρνόμισε, καὶ πῶς πρέπει νὰ τιμωρηθῇ,
παρὰ νὰ προσέξῃ, καὶ μῆτε νὰ προσέξῃ, παρὰ τὴν
παρακαλεῖ νὰ μὴν τὸ ξανακάμῃ, γιατίι μπορεῖ τό-
τες νὰ τιμωρηθῇ! Τί νὰ ξαναγράφουμε τὰ ξερά-
σματά τους; Αὐτὸ εἶναι τὸ νόημα.

Ἀς ρωτήσουμε τώρα. Ἐχει ἢ δὲν ἔχει Νομικὴ
Σχολὴ αὐτὸ τὸ Πανεπιστήμιον; Ἄν ἔχῃ, ξέρουν, ἢ
δὲν ξέρουν τί θὰ πῇ Νόμος; Ξέρουν, ἢ δὲν ξέρουν
πῶς ὁ Νόμος, ἅμα μιὰ φορὰ γίνῃ, πέφτει σὰν «Κα-
ταπέλτης»; Ὡραία Πρυτανεία, μὰ τὸ κρομμύδι.
Σὰ νὰ σοῦ λένε, μὴν τᾶκοῦτε δὲ αὐτὰ ποῦ σας δι-
δάσκουμε ἀπὸ τὴν Ἑδρὰ, πῶς ὁ Νόμος εἶναι ἀπα-
ραβίαστο πρᾶγμα, πῶς γίνεται γιὰ νὰ ἐφαρμόζεται,
κτλ. Αὐτὰ πρέπει πάντα νὰ διδάσκονται, ὅταν ὁ-
μως πιάσῃ φονία τὸ Κράτος, δὲν τὸν ξεπαστρεύει δὲ
κ' ἔτσι, παρὰ τοῦ λέει μὲ τὸ καλὸ, «Καίτα, ὀρέ,
μὴν ξανασκοτώσῃς, γιατίι ὁ Νόμος λέει πῶς ὁποῖος
σκοτώνει, τοῦ κόβουν τὸ κεφάλιν».

Τέτοια εἶναι ἡ Νομικὴ ποῦ μαθαίνουμε στ' Ἀ-
θηναῖκο τὸ Πανεπιστήμιον, τέτοια εἶναι ἡ λογικὴ
τους, ἡ προκοπὴ τους, τέτοια κ' ἡ γλῶσσαν τους,
στρεβλωμένη, μισομαθημένη, καὶ ψόφια σὰν ὅλα
τους.

Δικός σου

ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ

• •

Ὁ καλὸς Ἑφταλιώτης ποῦ μοῦκανε τὴν
τιμὴ νὰ μοῦ δείξῃ τ' ἄρθρον τοῦ, ρωτᾷ ἂν υπάρ-
χει Νομικὴ Σχολὴ. Γιατί νὰ μὴ ρωτήσῃ κι'

ἂν ὑπάρχει καὶ τῆς Γιατρικῆς Σχολῆς, γιατίι
μερικά καμώματα χρειάζονται γιατρό. Καὶ
γιατί νὰ μὴ ρωτήσῃ κι' ἂν ὑπάρχει Θεολογικὴ,
ἀφοῦ τέλος στὶς ἀγιάτρεφτες ἀρρωστιες κατα-
φεύγει ὁ κόσμος στὸν παπᾶ.

ΑΛΕΞ. ΠΑΛΛΗΣ

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ

ΟΙ ΝΕΟΙ ΜΑΣ

Τώρα ποῦ τὸ Βασιλικὸ Θέατρον ἐδικαίωσε τὸν
τίτλον τοῦ Ἑθνικοῦ μὲ τὴ Βλαχικὴ μετάφρασιν τοῦ
Οἰδίποδος, τώρα ποῦ ἐλούφωσαν οἱ ἐσχατογέροι πα-
τριῶτες καὶ τ' ἀνίερα παιδιὰ, τώρα ποῦ ὁ Νόμος
ἐδείξε τὴ γροθιά του καὶ οἱ διάφοροι Σαμψάκοι φι-
λοξενοῦνται στὴ φιλόανθρωπον οἰκοδομὴν τοῦ Συγγροῦ
τώρα ποῦ ἡ κοινὴ γνώμη διετράνωσε τὴν ἀπῆλ-
της διὰ τὰ περίεργα καθήκοντα τῆς φοιτητικῆς νεο-
λαίας καὶ εἶπε μαζί μὲ τὸν Κάντ, ὅτι θεωρεῖ με-
γαλεῖτερον κακὸ τὴν ἐλλειψὴν πειθαρχίας ἀπὸ τὴν
ἐλλειψὴν παιδείας, τώρα ποῦ ὅλοι γελοῦν μὲ τὸν
ἀσχημονοῦν καὶ κακόψυχο δάσκαλον, τώρα ποῦ
καὶ οἱ Ἑφημερίδες ἀκόμα τὸν πῆραν — ὅπως τοῦ
ἔδειξε — στὸ κορόϊδο, τώρα ποῦ ἐφανερώθηκαν τὰ
φοιτητικὰ ὡς κατ' ἐξοχὴν κομματικὰ τετρίτια διὰ
τὰ ὁποῖα δὲν ἀγανακτοῦσαν μόνον οἱ ἀρχηγοὶ τοῦ
Vulgar pecus, τώρα ἦρθε ὁ καιρὸς νὰ ποῦμε τὴν
πικρὴ ἀλήθειαν στοὺς νέους μας: ὅτι μὲ τὸ φέροσιν
τους καὶ τὰ καμώματά τους ἔδωσαν τραγὴ ἀποδεί-
ξεις στὸν κόσμον ποῦ ξέρεῖ νὰ σκέπτεται τοῦ ὅ,τι
δὲν εἶνε καμωμένοι γιὰ τὴ Ζωὴ καὶ μῆτε πρέπει
νὰ προσμένουμε χαίρι καὶ προκοπὴ ἀπὸ τὰ σάπια
Νεῖτα τους.

Καὶ ξαναλέω σάπιους τοὺς νέους μας, καθόσον
δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ εἶνε ξεθυμασμένη καὶ ἐκφυλὴ
ἡ νεότης ποῦ ἀνέχεται ν' ἀκολουθῇ στὸν ταρταρινι-
κὸν ἀγῶνά του τὸν ἱππότην τῆς ἐλευθινῆς μορφῆς,
τὸν πολεμοῦντα τοὺς βεβήλους μεταφραστὰς τοῦ
Αἰσχύλου, ὅταν ἡ ἱστορία μᾶς λέει, ὅτι σὲ ὅλας τὰς
ἐποχὰς καὶ σὲ ὅλους τοὺς τόπους τὸ καινότερον
καὶ ἀνυπόταχτον πνεῦμα τῆς νεότητος ἐπρωτοστά-
τησεν ὑπὲρ τῆς Προόδου, ἐδοκίμησε τὸ ξετύλιγμα
τῶν νέων Ἰδεῶν, κ' ἐθυσιάσθηκεν ὑπὲρ τῆς Ἑλευ-
θερίας, τῆς Ἀλήθειας, τῆς Ἐπιστήμης.

Ἀλλ' ἐν ᾧ αὐτὰ λέει ἡ ἱστορία, οἱ δικοὶ μας
νέοι ἔκαμαν τὸ ἀντίθετον. Ἐξήλεψαν τὰ σκοτάδια,
ἐπέθεσαν ἐναντίον τῆς ἐλευθερίας συζητήσεως ἐπι-
στημονικῶν κ' αἰσθητικῶν θεμάτων, ἐχειροκρότησαν
ἐναντὶ τῶν ἰσθμῶν ἀράχνης διὰ τὸ πνεῦμα κ' ἐ-
στεργῶν νὰ βαδίσουν στὸν πατημένο δρόμον, ἀνα-
θεματίζοντες τοὺς ἥρωας ποῦ ἐρευνοῦν τὰ δύσκολα
μονοπάτια, τὰ ὁποῖα ἴσως ὀδηγοῦν στὰ ἐλεύθερα
κορφοβόνημα ὅπου ἀναπνέει ἡ Ἑθνικὴ ψυχὴ, κίβου
ζῇ ὁ Ἑθνισμός.

Δυστυχῶς ὅμως δὲν εἶνε ἡ ἱστορία μόνον ποῦ τὸ
λέει, μᾶς τὸ λένε καὶ μεγάλοι φυσιολόγοι, ὅτι οἱ Νέοι
ἀσπάζονται πρῶτον τὰς νέας θεωρίας διότι ἔχουν
τὸ πνεῦμα ἱκανὸ κ' ἐπιτήδειον νὰ ἀντιλαμβάνεται καὶ
νὰ προσαρμόζεται πρὸς τὸ Νέον. Ἐτοί ὁ Huxley

παιδί καὶ τὴ γίδα. Κ' ἐπειδὴ ἐκεῖνη ἀπορούσε, ἂν οἱ
γίδες γεννᾶν παιδιὰ, αὐτὸς τῆς τὰ διηγέται ὅλα, πῶς
τὸ βρῆκε πεταμένο, πῶς τὸ εἶδε νὰ θρέφεται, πῶς
ντρέπηκε νὰ τ' ἀφίσει νὰ πεθάνει. Κι' ἀφοῦ παραδέ-
χτηκε κ' ἐκεῖνη, κρύβουν τὰ πράγματα, ποῦ βρῆκαν,
κάνουν τὸ παιδί δικό τους κ' ἀφίρουν τὴ γίδα νὰ τὸ
ἀναθρέψῃ. Καὶ γιὰ νὰ φρίνεται καὶ τ' ὄνομα τοῦ παι-
διοῦ ποιμενικὸ ἀποφάσισαν νὰ τὸ φωνάζουν Δάφνη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'.

Κι' ἀφοῦ πιά εἶχαν περάσει δυὸ χρόνια, βοσκὸς ἀπὸ
γειτονικὰ χτήματα, ποῦ τὸν ἔλεγον Δρύαντα, ἐνῷ
ἔβσκε βρίσκει κ' αὐτὸς κατὰ τύχην παρόμοια πράγματα
καὶ βλέπει τὰ ἴδια. Σπήλιον τῶν Νυμφῶν ἦταν ἓνας
μεγάλος βράχος, ἀπὸ μέσα βαθουλός, ἀπ' ἐξω στρογγυ-
λός: τὰ ἀγάλματα τῶν Νυμφῶν αὐτῶν ἦταν κανωμένα
ἀπὸ πέτρες: εἶχαν τὰ πόδια ξυπόλητα, τὰ χέρια ἴσα
μὲ τοὺς ὤμους γυμνά, τὰ μαλλιά ἴσα μὲ τὸ λαίμν λυ-
μένα, ζῶντες γύρω στὴ μέση, γελαζόμενον πρόσωπον. Ὅλο
τοὺς τὸ φτιάξιμο ἦταν σὰν νὰ χόρευαν στὴ σειρά.
Ἡ καμάρα τοῦ σπήλιου ἦταν τὸ μεσανὸ μέρος τοῦ
μεγάλου βράχου κ' ἀπ' τὴν πηγὴ ἀναβρύνοντας
νερὸ ἔκανε ποταμίσκι τρεχάμενον, ποῦ καὶ λειβάδι ὁμορρο
ἀπλόνονταν μπροστὰ στὸ σπήλιον, γιατίι πολλὴ καὶ μα-
λακὴ χορτάρη φύτρωνεν ἀπὸ τὴν ὑγρασία. Ἦταν τα-
μένες καὶ καρδιάρες καὶ παγιάουλια, καὶ σουραύλια καὶ
Σογέρες γεροντότερων βοσκῶν τάματα. Σ' αὐτὸ τὸ σπή-

λιο προβεχτὶνα νύγεννη πηγαίνοντας συχνά, πολλὰς
φορὰς ἔκανε νὰ θαρροῦν πῶς χάρθηκε. Θέλοντας ὁ Δρύ-
αντας νὰ τὴ συμμαζέψῃ καὶ νὰ τὴ βάλῃ στὴν προ-
τητερινὴν τάξιν, ἀφοῦ λύγισε διμᾶτι ἀπὸ χλωρὴς βέργης
καὶ τόκανε περὶ τοῦ μὲ θηλειά, ζύγωσε στὸ βράχον γιὰ
νὰ τὴν πιάσει ἐκεῖ. Μὰ ἅμα ἔφθασε κοντὰ δὲν εἶδε
τίποτε ἀπὸ ὅσα περίμενε, παρὰ τὴν προβεχτὶνα νὰ δίνει
σὰν ἄνθρωπος τὸ μαστᾶρι τῆς γιᾶ νὰ τρέχει μπόλιον
γὰλιν καὶ τὸ παιδί χωρὶς νὰ κλαίει λαίμαργα νὰ φέρ-
ναι τὸ στόμα ἀπὸ τῶν μαστᾶρι στ' ἄλλο, παστρικό καὶ
χαρούμενον, γιατίι ἡ προβεχτὶνα τοῦ ἔγλειφε μὲ τὴ γλῶσ-
σαν τὸ πρόσωπον, ἅμα χόρταινε. Θηλυκὴ ἦταν αὐτὴ
τὸ παιδί καὶ κοίτουσαν κοντὰ τοῦ σπέρματος καὶ ση-
μάδια, φασκὰ ὀλόχρυσον, ποδήματα χρυσοκέντητα καὶ
βραχιόλια χρυσοφύρνα. Κ' ἐπειδὴ νόμισε σὰν κατὰ
θεῖκον τὸ ἡῆμα κ' ἐπικρινε παραδείγματα ἀπὸ τὴν προ-
βεχτὶνα νὰ τὸ πᾶρει καὶ νὰ τ' ἀγαπᾷ, σηκόνει τὸ
μωρὸ στὴν ἀγκυλιά του, ρίχνει τὰ σημάδια στὸ τα-
γάρι του καὶ ὑπόσχεται στὶς νύμφες γιὰ τὴν καλὴ μοῖραν
ἀναθρέψῃ τὴν ἱκέτιδά τους. Κι' ὅταν ἦταν ὥρα νὰ
γυρίσει πίσω τὸ κοπάδι, φτάνοντας στὸ ζευγαλατὸ διη-
γιέται στὴ γυναῖκά του τὰ ὅσα εἶδε καὶ τῆς δείχνει
τὰ ὅσα βρῆκε τὴν παρκενῆσαι νὰ τὸ θάρει δικό της
τὸ κοριτσάκι καὶ νὰ τὸ ἀναθρέψῃ κρυφά. Καὶ ἡ Νύμφη
(γιατί ἔτσι τὴν ἔλεγον) γίνθηκε ἀμέσως μητέρα κ' ἡ
ἀγαπούσα τὸ παιδί τόσο, ποῦ φοβόταν μὴπως καὶ τὴν

ἐξαπεράσει ἡ προβεχτὶνα στὴν ἀγάπην καὶ γιὰ νὰ πι-
στευτεῖ πῶς ἦταν δικό της τοῦθγαλε κι' αὐτὴ ποι-
μενικὸ ὄνομα, Χλόη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'.

Τὰ παιδιὰ αὐτὰ μεγάλωσαν πολὺ γλήγορα καὶ
εἶχαν ὁμορφίαν περὶ τὴν αἰσθητικὴν καὶ χωριὰτ-
πούλα. Καὶ ὅταν ἦταν πιά ὁ ἓνας δέκα πέντε χρόνων
κ' ἡ ἄλλη λιγώτερα δυό, ὁ Δρύαντας καὶ ὁ Λάμωνας
τὴν ἴδιαν νύχτα βλέπουν ὄνειρον τέτοιο. Τοὺς φάνηκε
πῶς οἱ Νύμφες ἐκεῖνες ποῦ ἦταν στὸ σπήλιον, ὅπου ἦταν
ἡ πηγὴ, ὅπου βρῆκε τὸ παιδί ὁ Δρύαντας, παραῖψαν
τὸ Δάφνη καὶ τὴ Χλόην σὲ παιδιὰ πολὺ ζωηρὰ κ' ἡ
ὁμορφία, ποῦ εἶχε φτερὰ στοὺς ὤμους καὶ σάιτες μι-
κρὰς μαζὶ μὲ δοξάρια. Κι' αὐτὰ, ἀφοῦ τοὺς ἀγγίξε μὲ
μιὰ σάιτα, τοὺς πρόσταξε ἀπὸ δω κ' ἐμπρός νὰ βοσκουν
ὁ ἓνας τὰ γίδια κ' ἡ ἄλλη τὰ πρόβατα. Ἀφοῦ εἶδαν
τ' ὄνειρον πικραίνονταν οἱ βοσκοὶ πῶς θὰ γίνουν κ'
ἐκεῖνα ἴσα γιδαῖρες ἐνῷ τὰ σπέρματα θὰ ἔλεγον
πῶς θάχουν καλὴτερη τύχην, γι' αὐτὸ καὶ τὰ ἔθρεφαν
μὲ πιὸ ἐκλεχτὴς θροφὴ καὶ τοὺς μάθαιναν γραμμάτια
καὶ ὅλα τὰ καλὰ ποῦ ἦταν στὴν ἐξοχή. Μὰ ἀποφά-
σισαν νὰ ὑπακούουν στοὺς θεοὺς γιὰ κείνους ποῦ σώ-
θηκαν μὲ τὴ φροντίδα τῶν θεῶν. Καὶ ἀφοῦ εἶπαν ὁ
ἓνας στὸν ἄλλο τ' ὄνειρον κ' ἔκαναν θυσίαν στὸ φτερωτὸ
παιδί, ποῦ ἦταν κοντὰ στὶς νύμφες (γιατί δὲν ἤξεραν
νὰ λέν τῶνομά του) τοὺς ἔστειλαν σὰ βοσκὸς μαζί

σε μία διαλεξή του περί του Harvey και της θεωρίας του περί της κυκλοφορίας του αίματος, λέγει ότι εκ των συγχρόνων δεν την παραδέχθησαν παρά οι κάτω των τεσσαράκοντα ενιαυτών γεγονότες· απαρύλαχτα δε και ο Darwin στον προλόγόν του της Καταγωγής των Ειδών γράφει ότι δεν θα πεισθούσιν από το βιβλίο του παρά τα νέα κ' εύμαλα πνεύματα.

Ποιός όμως μπορεί δίκαια να ξεχωρίσῃ τὸ μυαλὸ τῆς σύγχρονης Νεότητος ἀπὸ τὸ γεροντικὸ καὶ ἀμάλαχτον τοῦ Μιστριώτη, τὸ ἀνεπιτηδείστατον καὶ ἀνικανότατον παραδοχῆς καὶ κατανοήσεως τοῦ Νέου, ἐνεκα τῆς εἰδικῆς νόσου τοῦ γήρατος καὶ τοῦ Σχολαστικισμοῦ, τῆς ἀποστεώσεως;

Ἄλλ' ὅταν τὸ πνεῦμα τῶν Νέων ἔχασε τὰ χαρακτηριστικὰ προτερήματα τοῦ πνεύματος τῆς Νεότητος, τὴν ὁρῆν διὰ τὴν ἐρευνᾶ τοῦ Καινοφανοῦς καὶ τὴν δύναμιν τῆς ἀποδοχῆς καὶ κατανοήσεως μᾶς νέας ἰδέας, δικαιοῦμεθα μὴ φαίνεται νὰ πούμε ὅτι τὸ πνεῦμα τῶν νέων αὐτῶν, ἔγερσε πρόωρα, εἶνε ξηυμασμένο κ' ἐκφυλὸν, καὶ δὲν εἶνε γὰρ τῇ ζωῇ.

Καὶ νομίζω ὅτι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον καὶ ἀπὸ μὴ τέτοιαν ἀποψὴν ἐπρεπε νὰ ἐξετασθῇ ἡ ὑγεία τοῦ πνεύματος τῶν νέων μας, οἱ ὅποιοι δὲν ἀρκεῖνται μέχρι τοῦδε νὰ τὰσσονται ἀμέσως καὶ ἀμελέντοι μὲ τὸ μέρος κάθε παλαιᾶς γνώμης καὶ κάθε σκαλοφυγμένης ἰδέας, ἀλλ' ἐστερεῖαν τελευταῖα νὰ χειροκροτήσουν τὸν ἀσεδέστατον ὕβριστὴ τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς πατρίδας μας, τὸν συμβουλευόμενον ὅτι στὰ 1904 πρέπει νὰ πνίξῃ ἡ Νεολογία τὴν ἐπιστημονικὴν συζήτησιν καὶ πρέπει νὰ ἐμποδίσουν τὴν ἐλευθερίαν τοῦ λόγου καὶ τῆς αἰσθητικῆς ἀντιλήψεως.

Ἐκεῖνο όμως ποῦ μᾶς ἀπελπίζει εἶνε ὅτι οὐκ μόνον αὐτὰ ἠνέχθησαν οἱ φοιτηταί μας, ἀλλ' ὑπερεθεμάτισαν εἰς ὅσα μόνον ἡ γνωστὴ ἐγωϊστικὴ κακία καὶ ἀπαιδιοδότης τοῦ γήρατος δύναται νὰ ἐξερῇ κατὰ τὸν ἰδεῶν τοῦ μέλλοντος.

Καὶ διέψευσαν οἱ νέοι μας αὐτοὺς καὶ ἄλλας ἰδιότητας τοῦ πνεύματος τῆς νεότητος, τὸ τολμηρὸν δηλαδὴ καὶ τὴν διὰ τῆς τόλμης ἀποδεικνυμένην αὐτοπεποίθησιν. Διότι θὰ εἶνε μωρὸς ὁ φανταζόμενος ὅτι ἀπέδειξαν τόλμην καὶ αὐτοπεποίθησιν οἱ ταγαζίαι τῆς ὁδοῦ Σταδίου, οἱ ὕβρισται ἀνθρώπων ἀγωνιζομένων ἐνα ἐπιστημονικὸν ἀγῶνα.

Ἡ πραγματικὴ τόλμη τοῦ πνεύματος ἀποδεικνύεται ἀπὸ τὴν ἀνάγκην, τὴν ὁρῆν καὶ τὴν ὁρμὴν μὲ τὴν ὁποίαν ἀσπάζεται τὴν συζήτησιν πάσης νεωτέρας θεωρίας καὶ πάσης νεωτεριστικῆς ἰδέας. Ἡ δὲ αὐτοπεποίθησις βλέπει παντοῦ καὶ πάντοτε θεμιτὸν καὶ ἀγαθὸν τὸν ἀγῶνα, δὲν φοβεῖται δὲ ποτὲ καὶ δὲν φαντάζεται μὴτε λαγούμια, μὴτε προδοσίας, μὴτε καρτέρια.

Ἄλλ' ἐνῶ αὐτὸ θὰ πῇ αὐτοπεποίθησις καὶ τολμηρὸν πνεῦμα τῆς νιότητος, τί ἔκαμαν οἱ φοιτηταί μας ὑπὸ τὰς ἐμπνεύσεις τοῦ κακομόρφου ὀδηγοῦ τους;

Τρέμοντες, ἐφρόντισαν διὰ καχυποπτῶν σπερμολογημάτων ν' ἀποφύγουν τὴν ἐλευθερίαν ἐρευνᾶν ἐπιστημονικοῦ ζητήματος, τὸ ὅποιον ἀπὸ δύο χιλιάδων ἐτῶν παραμένει ἄλυτον πρὸς βλάβην τοῦ Ἑλληνικοῦ πνεύματος, τῆς Ἑθνικῆς προόδου καὶ τῆς ἐπιστημονικῆς ἀλήθειας.

Κ' εἶπα τρέμοντες, διότι κάθε ἔασμα Βουλγάρου καὶ κάθε ἀδικαιολόγητη ὑπόνοια μηχανῶν καταστροφῆς καταχθονίων, ἀποδεικνύει τὴν καχυποψία τοῦ δραματιζομένου κ' ἐπομένως τὴν ἐλλειψὴν αὐτοπεποιθήσεως, ἥτοι τὴν ἀτολμία του.

Μὰ τὸ τρίκλισμα στὸ βᾶδιμα καὶ ἡ καχυποψία, ὅπως ἡ ἐμμονὴ στὰ παλαιὰ καὶ ἡ τσιγγούνικη συν-

τηρητικότης εἶναι χαρακτηριστικὰ ἐλαττώματα καὶ κουσούρια τοῦ ἀποστεωμένου, τοῦ γεροντικοῦ, τοῦ ξεθυμασμένου μυαλοῦ.

Μὲ κάποιαν ὁμοίαν σειρὰν συλλογισμῶν ὁ ψυχολόγος θὰ ἐδικαιοῦτο ν' ἀποφανθῇ, ὅτι τὰ φοιτητικὰ τερτίπια εἶναι τρανοτάτη ἀπόδειξις τῆς σαπίλας τῆς Ρωμποσύνης καὶ τοῦ ἀπελπιστικοῦ μέλλοντος τοῦ τόπου μας, ἀφοῦ οἱ νέοι μας εἶναι φανερά κατὰ τὸ μυαλὸ—ἐνας ἄλλος ὡς πῇ καὶ γὰρ τὸ σῶμα—περισσότερο γέροι ἀπὸ τοὺς συντηρητικοὺς γέρους ἐνὸς πολιτισμένου καὶ ζωντανοῦ Κράτους.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΡΑΜΑΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΕΣ ΚΟΥΒΕΝΤΕΣ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΓΛΩΣΣΙΚΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ

ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΥΠΟ Γ. Ν. ΧΑΤΖΙΔΑΚΙ

Εἶναι ὁ τίτλος τῆς τελευταίας μελέτης ποῦ ἐξέδωκεν ὁ Ν. Χατζιδάκις γὰρ τὸ γλωσσικὸ ζήτημα, καὶ ἡ ὁποία συνοψίζει τὴν γνωστὴν θεωρίαν τοῦ κ. Χ., δηλ. τὴν ἱστορικὴν δικαιολόγησιν τῆς διγλωσσίας μας.

Δὲν εἶναι ἡ δουλιὰ τοῦ «Νουμά» νὰ συζητήσῃ μὲ τὸν κ. Καθηγητὴ, παρὰ ἀναφέρει τὸ βιβλίο ἀπὸ χρονογραφικὸ καθήκον πρὸς τοὺς ἀναγνώστες του. Ὁ «Νουμάς» ποῦ δὲ βλέπει μονάχα στὸ παρελθόν, παρὰ ἀποβλέπει, καὶ πρὸ πάντων, στὸ μέλλον, ἓνα μονάχα ἐπιχείρημα ἔχει νὰ ἀντιτάξῃ στὴν θεωρίαν τοῦ κ. Χ., ἓνα ἐπιχείρημα μεγάλο, πολὺ μεγάλο, ποῦ βαστᾷ ὅχτῳ σελίδες, ποῦ τυπώνεται σὲ χιλιάδες ἀντίτυπα καὶ βγαίνει κάθε Κυριακὴ. Μὲ ἄλλα λόγια τὸ ἐπιχείρημά μας εἶναι ὁ ἴδιος ὁ «Νουμάς», ἡ ὑπαρξὴ τοῦ «Νουμά» ἡ λαχτάρα μὲ τὴν ὁποία τὸν περιμένουν κάθε Κυριακὴ οἱ ἀναγνώστες του. Τὴ σημασία αὐτοῦ τοῦ ἐπιχειρήματος πρέπει νὰ τὴν ἐννοῇ καλὰ ὁ κ. Χ., ποῦ ἔχει καλὰ τὴν ἱστορίαν καὶ ἐπομένως γνωρίζει τὴν ἐξελίξιν ποῦ περνᾷ κάθε πρᾶγμα ποῦ εἶναι προορισμένο νὰ μετὰβῃ καὶ νὰ κυριαρχήσῃ.

Μολταῦτα ἡ μελέτη τοῦ κ. Χ. περιέχει καὶ μερικὰ νέα ἐπιχειρήματα. Τὸ σοβαρώτερον ἀπ' ὅλα εἶναι ὅτι ἡ «Ἀστραπή», (προσέξτε) νλὶ μαλιστα, ἡ «Ἀστραπή», ὀνόμασε τὴ γλῶσσάν τὴ δημοτικὴν, πῶς νομίζετε; ἀλαμπουρνέζικην. Φρίκη! Σ' αὐτὸ τὸ ἀλαμπουρνέζικον ἐπιχείρημα τοῦ κ. Χ. ὁμολογοῦμε πῶς εἴμαστε ἀπαράσκευοι γὰρ νὰ ἀπαντήσουμε. Χρειάζεται μελέτη, μελέτη τουλάχιστον τόσο ὅση ἔκαμε καὶ ἡ «Ἀστραπή» γὰρ νὰ μᾶς ριξῇ αὐτὸν τὸν κεραικόν.

Καὶ δὲ συνισφύρει μονάχα ἡ «Ἀστραπή» στὴ μελέτη τοῦ κ. Χ., ἀλλὰ καὶ πολλῶν ἄλλων σπουδαίων γλωσσολόγων τὴ γνώμην καταδέχεται ὁ κ. Χ. νὰ πάρῃ γὰρ βοήθειαν. Στίχοι τοῦ «Ρωμιοῦ» ἀναφέρονται ἐκεῖ μέσα, ἡ γνώμην τοῦ κ. Γενναδίου στοὺς «Times», ἡ γνώμην τῆς «Ἐφημερίδος» τοῦ Κορομηλά καὶ τέλος παρατηρεῖ ὁ κ. Χ. πῶς ὅλοι σχεδὸν ὅσοι εἶπαν δημόσια τὴν γνώμην τους ἐσυμφώνησαν πῶς ἡ γλῶσσα αὕτη «οὔτε λαλουμένη τις ὑπὸ τοῦ ἔθνους εἶναι οὔτε νοεῖται ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ».

Τὴν τελευταίαν φράσιν ἐμεῖς τὴν ὑπογραμμίσουμε, γιὰ αὐτὴν πιά μᾶς ἐγέννησε ὀρισμένως τὴν ὑπόψιν (ὁ Θεὸς νὰ μᾶς συχωρήσῃ) μήπως ὁ κ. Χ. δὲν πιστεύει ὅσα γράφει. Καὶ ἡ ὑπόψιν αὕτη περισσεύει, σ' ἓνα ἄλλο μέρος, ὅπου λέγει: «ποῖα τις ἄρα γε εἶναι ἡ συνιστώμεν ὑπ' αὐτῶν, πασίγνωστος μὲν κατὰ τοὺς συνιστάμεν αὐτὴν, ἀγνωστος δὲ εἰς ἡμᾶς τοὺς ἄλλους Ἑλληνικὴ αὕτη γλῶσσα;»

Καὶ εἶναι πολλὰ τὰ μέρη τοῦ βιβλίου ὅπου ἡ εἰλικρίνεια τοῦ συγγραφέως ἀφίνει γειὰ στὸν ἀναγνώστη καὶ πᾶσι περίπτω. Π. χ. «Νῦν δὲ συμβαίνει, ὥστε τὰ μὲν ἐν τῇ γραφομένῃ ἐκδιδόμενα βιβλία ν' ἀναγινώσκωνται, τὰ δὲ ἐν τῇ οὕτω λεγομένῃ δημοτικῇ γραφομένα οὐχί, καὶ τὰ μὲν περιοδικὰ καὶ αἱ ἐφημερίδες ὅσαι ἐκδίδονται ἐν τῇ γραφομένῃ νὰ διατηρῶνται, τὰ δὲ ἐν τῇ νεοτεύκτῳ τῶν ὁπαδῶν τῆς δημοτικῆς νὰ ἐξαφανίζωνται. Καὶ τοῖς τυφλοῖς ἄρα δὴλον, ὅτι «σαφέστερα καὶ προσφιλέστερα τοῖς πολλοῖς, τῷ ἔθνει» εἶναι τὰ ἐν τῇ γραφομένῃ συντασσόμενα...» Ἰδιαιτέρως φροντίζει ὁ κ. Χ. γὰρ τοὺς «πολλοὺς» καὶ πρὸ πάντων γὰρ τοὺς «τυφλοὺς» καὶ φαίνεται πῶς γι' αὐτοὺς ἔχει γράψῃ τὸ βιβλίο του. Ἐμεῖς ὅμως ξέρουμε καὶ ὁ ἴδιος βέβαια τὸ ξέρει, πῶς, γὰρ νὰ εἶναι σωστὸ ἓνα πρᾶγμα, δὲν εἶναι ἀπαραίτητον νὰ εἶναι «προσφιλέστερα τοῖς πολλοῖς καὶ δὴλον τοῖς τυφλοῖς», καὶ πῶς μὲ τὸ νὰ μὴν ἔζησαν ὁ «Διόνυσος» ἡ «Τέχνη» καὶ ὁ «Πατριώτης» δὲν ἔπεται πῶς δὲ θὰ ζήσῃ καὶ ἡ δημοτικὴ.

Ἄλλο παράδειγμα τῆς καλοπιστίας τοῦ συγγραφέως: «ὁ κ. Ἐμ. Ροιδῆς ὁ συντάξας βιβλίον ὀλόκληρον κατὰ τῆς καθαρεύουσας—σημειώσαι καλῶς! ἐν αὐτῇ τάττη τῇ ψεγομένῃ καθαρεύουσῃ...» Ὁ κ. Χ. δὲ λησμονεῖ, ὅτι γράφει γὰρ τοὺς πολλοὺς καὶ γὰρ τοὺς τυφλοὺς. Ἄν ἔγραφε γὰρ μᾶς, ποῦ διαβάσαμε τὸ Ροιδῆ καὶ ξέρουμε πόσο καλὰ δικαιολογεῖται γιὰ τὴν ἔγγραφον τὴν καθαρεύουσαν, ποῦ ξέρουμε πῶς καὶ ὁ Krumbacher τὸ ἀναφέρει αὐτὸ καὶ τὸν δικαιολογεῖ ἐπίσης,

μὲ τὰ κοπάδια, ἀφοῦ τοὺς ἐμάχον καλὰ τὸ καλεῖ. Πῶς πρέπει νὰ βόσκουν πρὶν τὸ μεσημέρι, πῶς ἅμα πῶς ἡ ζέστη, πότε νὰ τὰ πηγαίνουν στὸ πύτισμα, πότε νὰ τὰ γυρίζουν στὸ μαντρί, γιὰ ποῖα νὰ μεταχειρίζονται τὴν ἀγκλίτσα καὶ γιὰ ποῖα μονάχα τὴ φωνή. Κ' ἐκεῖνοι ἦσαν πολὺ χαρούμενοι σὺν νὰ πῆραν μεγάλην ἐξουσίαν καὶ ἀρχιποῦσαν τὰ γίδια καὶ τὰ πρόβατα περισσότερο ἀπὸ ὅσο συνήθιζαν οἱ βοσκοί, γιὰ τὴν ἡ μὴ θαρροῦσε γὰρ αἰτία τοῦ γλυτωμοῦ τῆς τὸ κοπάδι καὶ ὁ ἄλλος θυμόσαν πῶς πετᾶμένο, γίδια τὸν ἀνέθρεψε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'.

Ἀνοιξὴς ἦταν ἀρχὴ καὶ ὅλα λουλούδιζαν τ' ἀνθία στὰ δάση, στὰ λειβάδια, στὰ βουνά. Τώρα ἀρχίζει τὸ βοητὸ τῆς μελισσῆς, τὸ κελάρημα τῶν πουλιῶν, τὰ χοροπηδίσματα τῶν ιογέννητων κοπαδιῶν χοροπηδοῦσαν τ' ἀρνία στὰ ὄρη βόηζαν στὰ λειβάδια οἱ μέλισσες γέμιζαν μὲ τραγούδια τὶς λαγκαδιὰς τὰ πουλιά. Ἀφοῦ λοιπὸν ὅλα ἦσαν στὸν καιρὸ τους, οἱ γέροι καὶ οἱ νιοὶ μιμούμενοι ὅσα ἀκούγαν κ' ἔβλεπαν ἀκούγοντας τὰ πουλιὰ νὰ λαλοῦν, τραγουδοῦσαν βλέποντας νὰ χοροπηδοῦν τ' ἀρνία, λαφροπηδοῦσαν καὶ σὺν τῆς μελισσῆς μάζοναν ἀνθία, καὶ ἀπ' αὐτὰ ἄλλα τὰ βόσκον στὰ στήθια τους καὶ ἄλλα πλέκοντας στεφανία, τὰ πηγαιναν σὲς Νύμφες. Κ' ἔκαναν τὸ καθὲν μαζῇ, βόσκοντες ὁ ἓνας κοντὰ στὸν ἄλλον. Καὶ πολλὰς φορὲς ὁ Ἀφρὴνης περιμάζεψε ὅσα πρόβατα ξεμάχαιναν.

πολλὰς φορὲς ἡ Χλόη τὶς πρὸ ζωηρὰς γίδες τὶς σαλαγοῦσε ἀπὸ τοὺς χαρμένους καὶ κάποτε ὁ ἓνας φύλαξε καὶ τὰ δύο κοπάδια γιὰ τὸ ἄλλος καταγίνονταν σὲ παιγνίδι. Κ' ἦσαν τὰ παιγνίδια τους τσιπάνικα καὶ παιδιάτικα. Ἐκεῖνη βγαίνοντας ἀπ' τὸ πρῶν νὰ μαζεύει βοῦρλα, ἔπλεκεν ἀκριδοπαγίδες κ' ἔχοντας τὸ νοῦ τῆς σ' αὐτὸ παραμελοῦσε τὸ κοπάδι. Ἐκεῖνος ἀφοῦ ἐκοφτε καλὰ μὲ ψιλὰ καὶ τρυποῦσε τὰ χωρίσματα στοὺς κόμπους καὶ τὰ κολνοῦσε μὲ μαλακὰ κέρι, γυμνάζονταν ὡς τὸ βραδὺ νὰ παίξει τὸ σουραῦλι καὶ καμιά φορὰ ἔπιναν γάλα καὶ κρασί, καὶ τὶς θροφὲς ποῦ φερναν ἀπὸ τὸ στίτι τους τὶς μοιράζονταν. Συχνότερα θάβλεπε κανένας νᾶναι χωρισμένα τὰ κοπάδια παρὰ ἡ Χλόη καὶ ὁ Ἀφρὴνης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'.

Κ' ἐνῶ αὐτοὶ ἔπαιζαν ἔτσι, τέτοια φροντίδα ὁ Ἐρωτας τοὺς ἔδωκε. Λύκαινα, ἀναθρέφοντας μικρὰ κουτάβια, ἀπὸ τὰ κοντινὰ χτήματα πολλὰς φορὲς ἄρπαξεν ἀπ' ἄλλα κοπάδια, γιὰ τὴν πολλὴν θροφὴν χρειαζόνταν γὰρ τὸ θρέψιμον τῶν μικρῶν τῆς. Γιὰ τοῦτο, ἀφοῦ μαζεύτηκαν νύχτα οἱ χωρικανοί, ἀνοιξαν λάκκους μὴ ὀργιὰ τὸ πλάτος καὶ τέσσερες τὸ βάθος καὶ τὸ περισσότερο χῶμα τὸ σκορπίζον, φέρνοντας τὸ μακριὰ ὕστερα, ἀφοῦ ἀπλώσαν ξύλα ξερὰ ἀπὸ πᾶν ἀπὸ τὸ σῶμα τοῦ λάκκου ἐπάτησαν καλὰ τ' ἀποδελοῖον χῶμα γιὰ νὰ παρῇ ἡ γῆς τὴν προτερινὴν τῆς μορφήν, ποῦ καὶ ἂν λαγῶς

περάσει τρέχοντας νὰ σπάει τὰ ξύλα, γιὰ τὴν ἦταν πρὸ ἀδύνατα καὶ ἀπὸ ἄγερκα, καὶ τότε νὰ μπορέσει νὰ μάθῃ ὅτι δὲν ἦταν γῆς, μόνον ἀπομίμηση γῆς. Τέτοιους πολλοὺς λάκκους καὶ σὰ ὅρη καὶ σὲς πεδιάδες ἂν καὶ ἀνοιξαν, τὴν λύκαινα δὲν μπόρεσαν νὰ τὴν πιᾶσουν, γιὰ τὴν αὐτὴ νοιώθει καὶ τὴν ψεύτικη γῆς, μὰ πολλὰς γίδες καὶ πρόβατα, ἀφάνισαν παρὸλγο καὶ τὸ Ἀφρὴν μὲ τέτοιο τρόπο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ'.

Τράγοι, ἀφοῦ θυμώσαν, πιάστηκαν καὶ τοῦ ἐνὸς τὸ ἓνα κέρατο, σὺν ἔγεινε πρὸ δύνατὸ τὸ χτύπημα, σπάει καὶ ἀπὸ τὸν πόνο μουγκρίζοντας τῶβαλε στὴν φευγάλα μὲ ὁ νικητὴς ἀκολουθώντας κατὰ πόδι τὸν κυνηγοῦσε ἀκατάπαυστα. Λυπάται ὁ Ἀφρὴνης γὰρ τὸ κέρατον καὶ θυμωμένος μὲ τὴν κακία τοῦ νικητῆ, ἀφοῦ ἄρπαξε ξύλον καὶ τὴν ἀγκλίτσα, τὸν κυνηγοῦσε. Καὶ καθὼς ὁ τράγος ξέφευγε κ' ἐκεῖνος μὲ θυμὸν τὸν κυνηγοῦσε, δὲν ἔβλεπαν καλὰ μπροστὰ τους καὶ πέφτον κ' οἱ δύο μέσα σὲ λάκκον ὁ τράγος πρῶτα κ' ὕστερα ὁ Ἀφρὴνης. Αὐτὸ ὅμως ἔσωσε τὸ Ἀφρὴν, γιὰ τὸ τράγος χρησίμεψε γὰρ στήριγμα στὸ πέσιμον κ' ἐκεῖνος κλαίγοντας πρόσημεν ἂν θάρχεσαν κανένας νὰ τὸν τραβήξῃ. Ἡ Χλόη ὅταν εἶδε τὸ περιστατικὸ φτάνει τρέχοντας στὸ λάκκον, καὶ ἀφοῦ εἶδε πῶς ζεῖ φωνάζει γελιδάρη ἀπὸ τὰ κοντινὰ χτήματα γὰρ βοήθειαν. Σὺν

που ξέρουμε πώς και ο Άνδρεάδης έγραψε στην καθαρεύουσα για παρόμοιους λόγους, αν έγραφε για μας ο κ. Χ. που τα ξέρι όλ' αυτά, δε θα εξέφραζε το θαυμασμό του τάχατες για το πραξικόπημα του Ροίδη. Το έκαμε όμως γιατί ξέρι πώς στον κοσμική πιάζουν τέτοια κόλπα θεατρικά.

Δε λείπει από τη μελέτη του κ. Χ. ούτε το κλασικό επιχείρημα, πώς χωρίς την καθαρεύουσα το έθνος δε θα μπορούσε να επικοινωνήσει με την αρχαία φιλολογία.

Τέλος πάντων το βιβλίο το συνιστούμε θερμότατα στους τυφλούς, γιατί περιέχει αληθινά όλα τα καταλλήλα για αυτούς επιχειρήματα. Και είναι φυσικό οι πρόμαχοι της καθαρεύουσας να έχουν συμπάθεια και να εργάζονται για αυτήν την τάξη των ανθρώπων, άρρη την εδαιμουργήσαν αυτοί και οι προκάτοχοί τους.

ΜΟΝΟΦΘΑΛΜΟΣ

ΕΞΟΜΟΛΟΓΗΣΗ

Άπ' τη ματιά, που μοιάζει
Σαν άτσαλένιου μαχαίρις λεπίδα,
Κάποια νυχτιά, που σ' είδα,
Στά στήθια μου γεννήθη ένα μαράζι.

Και θέριασε κι' απλώθηκε ως το νοῦ μου
Πύρινη λάδα κι' άσβεστη, που καίει
Τη δύναμη του λογισμού μου.
—Ω, κάποια θλίψη άλλιώτικη μέσα μου! σιγοκλαίει!

Κι' όλο σε φέρνει ο νοῦς μου εμπρός μου
Βουή, με τη ματιά άναμένη,
Σαν τη χαλάστρα Μοίρα ενός αϊθέριου κόσμου,
Που κάθε ρετίλιο τρόπαιο πάνου στα ρετίλια σταίνει

Μες στη θλιμμένη ώρα
Του χαλασμού φως άπαλό δε λάμπει,
Μόνο η ματιά σου η άτσαλένια τώρα
Διώχνει και τα στεγνά του νοῦ μου θάμνη.

Κ' η Χίμαιρα δεν είσαι πιά, που φέρνει
Ρόδινην όψη στα όνειρα, σδόν πόθο·
Είσαι η γυναίκα, που άπ' τη ζωή με φέρνει,
Κι' όλάκερη σαν μια φωτιά μες στην καρδιά σε
[νοιώθω.

ΗΛ. Π. ΒΟΥΤΙΕΡΙΔΗΣ

ήρθε αυτός ζητάει σκηνή μακρύ, για να το ρίξει του Δάρνη και να τον άνεχτεί τραβώντας τον. Μά σκηνή δέν ήταν πουθενά· η Χλόη όμως άρρη έλυσε την κορδέλλα της τη δίνει στο γελαδάρη κι' έτσι εκείνοι στεκούμενοι στην άκρη τραβούσαν κι' ο Δάρνης άνέβηκε ακολουθώντας με τα χέρια την κορδέλλα. Έπειτα, άρρη έσυραν και τον κακώτερο τράγο με σπασμένα και τα δυο κέρια (τόσο τον ξεδικήθηκε ο νικημένος τράγος) τον χαρίζουν στο γελαδάρη για τη βοήθεια που τους έδωσε κι' άπορροίζον να είπουν ψέμματα στους δικούς τους ότι τον άρπαξαν λύκοι, αν τον άναζήτουσε κανένας. Κι' αυτοί άρρη γύρισαν πίσω ζέταζαν τα κοπάδια τους και σαν είδαν πως έβοσκαν ήσυχα και τα πρόβατα και τα γίδια, κάθησαν σε κούτσουρο βελανιδιάς και κύταγαν μήπως σε κανένα μέρος του κορμιού του ματώθηκεν ο Δάρνης όταν έπεσε. Δέν είχε πληγωθεί καθόλου, ούτε είχε ματώσει, μά ήταν γεμάτος χόμα και λάσπη και στα μαλλιά και στο άλλο κορμί. Γι' αυτό άπορροίσαν να λουστεί, προτού νοιώσουν τίποτε ο Ασιμωνας και η Μυρτάλη. Κι' άρρη πήγε μαζί με τη Χλόη στο σπήλιο των Νυμφών, της έδωσε και το πουκάμισο και το ταγάρι, κι' αυτός άρχισε να λουζεται. Κι' όταν άπολούστηκε και ξαναφάνηκεν ώμορφος όπως πρώτα, η Χλόη από τη χαρά της τον φίλησε.

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΗΛΙΘΙΟΠΟΙΛΕΙΟΥ ΑΚΑΔΗΜΕΙΑΣ

Α' Μέλος. Είεν τί σιγάτε; η το σοβαρόν της γεννησομένης τελετής ύμς προκατείληφε; Είπε άστερόν τι, φίλε Άμομφάρετε.

Β' Μέλος. (Άμομφάρετος) Ούκ αν έσίγων εί η δύναμην λαλείν πλην ού δύναμαι και γάρ την ημέραν πάζαν εν τοίς του Φθειρη κάφραιοίς λογιδρία έξεφώνουν Φθειριώτου κελύων σανιδών άψασθαι έάν και δεύτερον ήμς άνάγκη περιστή. Άλλ' ιδού πρόεδρος.

Μιστριώτης (μπαινών). Ω χαίρετε φίλοι έταίροι και σύ θρόνε εύξεστι προεδρικέ και σύ γε λάσανον ο πρότερον αντιπρόσωπος έμός ένταυθα καθήσο, τα νυν δε τουμψ λάρυγγι επικουρήσεις. (Άναδινεί στο βήμα). Παρήλθον, ω φιλόμυθος, δημήγυρις έν' άγγελίαν τερψίθυμον ήμιν άγγείλω. Έβάδιζον την όδον Πατησίων εύθι ούρητηρίων των παρὰ Μουσειον άττα λαθών έμαυτόν—ένθους γάρ έν τη όδω έγενόμην—εις το του Άρεως πεδίον γίγνομαι Ένταυθα δη άνθρ Άχιλεύς ΧηΝέης ο των Άθιδων ραψωδός μύας κάπτων ως μακρόθεν έθεάσατό με δια ταρχατον κάλλος Άθιδά με ήγησάμενος προσήλθεν έγγύς και ήσπασατό με. Έμέ δ' εύθύς η θεία μανία άνήει και έν έμαυτψ έγενόμην και εις λόγους αυτψ ήλθον. Οίκοστροφήςας ούν τον λόγον εις το γλωττικόν ζήτημα τον άνδρα πρώτον μεν ρήμασι ποιητικοίς κατεκλήρησα είτα δε ύποσκελίσας Χατζιδακείψ σοφίσματι κατέβαλον, ίνα δε μη μακρηγορώ έπεισα αυτόν καθαρευούση χρήσθαι και τους Άττικους ύμνε έν οις πρώτος έγώ ύμνηθήσομαι δια τους ούς έμόχησα μόχθους.

Και μήν ο δε ΧηΝέης ύπό των προσπόλων άγεται.

ΧηΝέης. Κεχαίρετισμαι ήμς συγχωρήτε δ' εί σολοικίζει νεωφώτιστος γάρ.

Οί έταίροι μαζί. Έλευλεύ! έλευλεύ!

Ζηθι, Ζηθι ΧηΝέη Άχιλλεύ!

Νυν δη κροτείτω πώς τις τώ χείρε
και σύ ω ΧηΝέη την κόμην σου κείρε
κι' έλθέ μεθ' ήμων
να πίες ζωμόν
καλόν εξ άμίδος

Δια την άντιγράφην
ΝΤΑΒΑΝΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ'

Όταν ο Δάρνης έμεινε μονάχος του τέτοια παρμιλούσε:

—Τί λοιπόν μούκανε της Χλόης το φίλημα; τα χείλη είναι πιο τρυφερά κι' από τα ρόδα και το στόμα πιο γλυκό κι' από τός κερήθρες, μά το φιλή της πιο φαρμακερό κι' από το κεντρί της μέλισσας. Πολύς φορές φίλησα κατσίκακια· πολλές φορές φίλησα σκυλάκια νεογέννητα και το μουσκάρι που μου χάρισε ο Δόρκωνας· μά τουτό το φίλημα είναι άλλιώτικο· μου φεύγει το μυαλό, πετάει η καρδιά μου, λυώνει η ψυχή μου κι' όμως θέλω να ξαναφιλήσω. Ω νίκη κακή· ω άρρώστια παρξένη που ούτε τόνομά της δεν ξέρω λά είπώ. Άρα γε μαγιοδότηανο είχε φάει η Χλόη προτού να με φιλήσει; μά πώς δέν πέθανε; Πώς λαλούν τ' άηδόνια και το σουραυλί μου σπακίνει! πώς χοροπηδούν τα κατσίκια κι' έγώ κάθουμαι! πώς λουλούδιζον τ' άνθια κι' έγώ στεφάνια δέν πλέκω! Τα γιούλια κι' ο υάκινθος άνθίζουν, κι' ο Δάρνης μαραινεται! Άρα γε κι' ο Δόρκωνας πιο έμορφος από μένα θα φανεί;

Τέτοια ο καυμένος ο Δάρνης έπαχε κι' έλεγε, γιατί πρώτη φορά δοκίμαζε του έρωτα τίς δουλιές και τα λόγια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η'

Μά ο Δόρκωνας ο Γελαδάρης έρωτεμένος με τη

„ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ ΔΙΟΤΡΑΦΙΑ“

Το περίφημο φιλολογικό περιοδικό της Άγγλίας Athenaeum, κρίνοντας το τελευταίο βιβλίο του Abbott, γράφει τ' ακόλουθα (19 του Σεπτεμβρίου 1903).

«Μερικά τραγούδια και παραμύθια είναι καταχωρημένα έλληνικά, μαζί με συλλογή από νιώσματα, λιανοπράγους, κι' άποσπάσματα από χειρόγραφα γιατροσόφια. Άφτά μεγαλώνουν σημαντικά την αξία του βιβλίου, και δείχνουν τη διαφορά της άληθινής και φυσικής γλώσσας από το κατάψυχρο βαρβάρισμα (jargon) των έφημερίδων, το τεχνητά παραγομισμένο με κλασικισμούς μιςονόητους και με λέξεις και κλίσεις άμσταχειρίστες, που τόσο μάς άηδίασαν έναντίον της νέας έλληνικής».

Και το Saturday Review, άλλο περίφημο περιοδικό της Άγγλίας, παραβάλλει την καθαρεύουσα μας με την αρχαϊκή καθαρεύουσα, ονομάζοντας γλωσσολογίες και τις δύο.

Όπου είναι φανερό πως ο πολιτισμένος κόσμος άρχισε σιγά σιγά να μυρίζεται τη γλωσσική άγυρτία.

Κ. ΤΕΦΑΡΙΚΗΣ

Ο ΓΥΝΑΙΚΟΚΟΣΜΟΣ

Η ΓΛΩΣΣΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

Έχω κι' έγώ ένα λόγον σπουδαιότατον να μνησικώ έναντίον του άγαθού και άκάνου κ. Μιστριώτη, άρρη με τα καμώματά του τα πατριωτικά μου κατεβρόχθισε ένα άρθρο μου. Ο φίλιτος «Νουμς» το είχε προαναγγείλει προ ένός περίπου μηνός, αλλά δέν το έδημοσίευσε. Κι' όταν του παραπονέθηκα για αυτό, που το πήρα—δέν σάς το κρύβω—και για περιφρόνησι, ο «Νουμς μ' άπάντησε:

—«Μά τί φταίμε μείς, φιλιάνη Άροδαφνούσα, αν ο κ. Μιστριώτης κατέσχεσε το «Νουμς» και δέν επιτρέπει και σ' άλλον να μιλήσῃ;»

Άνωτέρα βία λοιπόν! Τί να γίνη; Κι' όμως εκείνο το άρθρο μου ήθελα πολύ να δημοσιευθή, γιατί σε κείνο μιλούσα για δυο κυρίες μας, δυο φαινόμενα περιεργότατα του κοινωνικού μας όρίζοντος, τίς κυρίες Μαύρου-Βαλαωρίτη, που έθυσίασαν την περιουσίαν τους για να σώσουν την τιμήν των συζύγων τους, σε τέτοια έποχή μάλιστα που άλλες κυρίες καταβροχθίζουν και την τιμήν και την περιουσίαν

Χλόη, άρρη παρφυλάξε τον Δρύαντα εκεί που παρμιχονε παλούκι κοντά σ' ένα κλήμα, τον σιμόνε φέρνοντας τυριά και λίγα σουραυλία για κανίσκι. Και του δίνει τα τυριά σαν δώρο, γιατί ήταν παλιός φίλος άπ' τον καιρό που έβοσκε κι' αυτός. Κρίνοντας άρχη από δω, έπιασε να του λέει για το γάμο της Χλόης κι' αν την έπαιρνε γυναίκα, χαρίσματα πολλά και μεγάλα, σαν γελαδάρης έταζε· ένα ζευγάρι καμκατερά, τέσσερα μελίσσια, πενήντα μηλιές, βουβαλοτόμαρο για να κόψει ποδήματα, ένα μουσκάρι άποκομμένο κάθε χρόνο· ως που λίγο έλειψε μαγεμένος ο Δρύαντας από τα χαρίσματα να στερξει το γάμο. Μά σκέφτηκε ότι η κορασίδα αξίζει καλύτερο γαμπρό κι' από το φόβο μήπως αν φανερωθεί καμιά φορά, του λάχουν αγιάτρευτες συμφορές και το γάμο άρνήθηκε και συχώρηση ζήτησε κι' από τα ταμμένα χαρίσματα παρκατήθηκε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ'

Άρρη λοιπόν και δεύτερη φορά γελάστηκε ο Δόρκωνας στην έλπίδα του και του κάκου έχασε τα καλά τυριά, σκέφτηκε ν' άρπάξει τη Χλόη με τα χέρια του όταν τη βρεί μονάχη· και σαν παραμύθι, ότι μέρα με τη μέρα πήγαιναν τα κοπάδια στο πότισμα τη μια μέρα ο Δάρνης και την άλλη το κορίτσι, μηχανεύεται πονηριά, που ταίριαζε σε βοσκό.

(Ακολουθεί)